

Llatí

El currículum de la matèria de llatí s'adreça a l'alumnat amb una gran varietat d'interessos, i s'adapta a la naturalesa doble del batxillerat, terminal i propedèutica. Les habilitats lingüístiques adquirides, sobretot la capacitat d'anàlisi i de treball autònom, i la necessitat de recerca, síntesi, integració i valoració de les informacions de caràcter literari, artístic, cultural i històric preparen l'alumnat per a estudis futurs, ja siguin de caràcter professional o universitari.

El currículum de llatí pretén equilibrar els continguts estrictament lingüístics, els literaris i els culturals, i presentar una concepció del món clàssic com un tot, evitant la separació d'aquests coneixements. Els continguts no poden ser tractats aïlladament, descontextualitzats de la resta de matèries de batxillerat, ni tampoc com si no tinguessin cap relació amb el món i amb la realitat actual, entesa tant en sentit ampli com en el de la realitat més propera a l'alumnat. S'han de desenvolupar a partir del coneixement que els estudiants han adquirit ja de la primera gran civilització que va ocupar el nostre territori i que té una importància fonamental en la formació de la nostra manera de ser i de la nostra identitat cultural, ja que ens VA llegar llengua, costums i una concepció del món que es coneix tradicionalment com a humanisme.

Competències específiques de la matèria

Les competències que desenvolupa la matèria de llatí són tres: la competència lingüística, la competència artística i cultural i la competència social i ciutadana. Un dels vessants fonamentals de l'estudi de la matèria de llatí és la competència lingüística. El llatí és un bon instrument per estimular la reflexió sobre la llengua pròpia i, per extensió, sobre el funcionament de qualsevol sistema lingüístic, de les llengües ja conegudes per l'alumnat o de les que pugui arribar a conèixer, ja que la lectura i comprensió d'un text llatí comporta, d'una manera implícita o explícita, un exercici de traducció amb unes regles que impliquen la comparació d'estructures lingüístiques diferents i la seva comprensió conscient. Igualment, l'estudi del llatí serveix per reforçar el coneixement etimològic no sols de la llengua pròpia, sinó també d'altres llengües romàniques i, fins i tot, no romàniques. L'etimologia justifica la grafia i el significat de les paraules i reforça la base dels coneixements lingüístics i culturals.

Un altre vessant de la matèria és la competència artística i cultural, atès que tota la cultura llatina i clàssica ha tingut i continua tenint una gran influència en el món occidental, la literatura, les representacions artístiques, la música, etc. Destaquen, sobretot, la literatura clàssica, que ha influït constantment i al llarg de totes les èpoques, i la mitologia, que forma part del bagatge cultural del passat i d'avui dia, en el teatre, en el cinema, en la iconografia, en la publicitat, etc. La literatura llatina mereix un tractament singular per dues raons. En primer lloc, perquè la lectura de les obres més importants dels autors llatins augmenta el cabal cultural de l'alumnat de batxillerat amb vista a esdevenir lectors adults ben formats o, si escau, universitaris amb una base imprescindible a l'hora de fer front a estudis d'humanitats o de ciències socials. En segon lloc, perquè la influència de la literatura llatina en la literatura i en l'art occidentals ha estat

determinant i, per tant, el seu coneixement contribueix a comprendre molts aspectes del nostre entorn cultural passat i present.

L'estudi de l'humanisme i les humanitats contribueix a desenvolupar la competència social i ciutadana. Ha de servir per provocar una reflexió profunda sobre l'ésser humà i, per tant, per propiciar una actitud de respecte i d'estima per les diverses manifestacions ètniques, culturals, lingüístiques, religioses i de lluita contra les desigualtats. El caràcter universal dels valors de la tradició clàssica i els fortíssims lligams amb la nostra civilització han de potenciar la consciència de pertinença social i comunitària i afavorir la cohesió social dins el respecte per la diversitat.

Contribució de la matèria a les competències generals del batxillerat

L'estudi de la llengua llatina i de la civilització romana contribueix al desenvolupament de les competències del batxillerat. Cal tenir en compte que el llatí, com qualsevol altra llengua, és una eina de comunicació i, per tant, el seu estudi contribueix al reforç de la competència comunicativa. Per tant, l'estudi de la llengua llatina haurà de ser organitzat tenint present aquesta circumstància. La reflexió lingüística a què obliga el seu caràcter de llengua flexiva, des del punt de vista morfològic, sintàctic i lèxic, té un valor innegable en l'estructuració mental de l'alumnat i en el coneixement profund del funcionament de les estructures lingüístiques, bàsic per a una bona competència comunicativa, oral i escrita.

La multidisciplinarietat del currículum de llatí condueix al desenvolupament de la competència en la gestió i el tractament de la informació i la recerca, necessària per generar coneixement des d'una visió integradora. L'estudi de la matèria obliga, doncs, a fer ús de disciplines diferents: filologia, arqueologia, història antiga, història de l'art, epigrafia, numismàtica, etc., i al maneig de fonts ben diverses, des de textos literaris antics a la visita directa fins a restes materials, en què el maneig de les TIC i les habilitats de localització, selecció, síntesi i elaboració de la informació esdevenen una eina indispensable. La capacitació tecnològica necessària per a aquest treball i la capacitació de localització, ús i síntesi de la informació contribueixen també al desenvolupament de la competència digital.

El fet que sigui possible fer un acostament global a una llengua i civilització com la romana, estretament vinculada a la nostra, però al mateix temps emmarcada en un espai temporal tancat i acabat, fa possible la construcció d'un model d'anàlisi de la realitat, que afavoreix la competència de coneixement i interacció amb el món. Els coneixements adquirits propicien la comprensió integral del món actual, en els vessants social i cultural. L'anàlisi crítica de fets i problemes socials, la necessària consciència de la perspectiva històrica, l'empatia en l'aproximació a altres cultures, la consideració de la dimensió temporal dels processos d'evolució de les societats i dels seus productes literaris, tecnològics i culturals, i la valoració de diferents manifestacions culturals i artístiques es converteixen en indispensables.

Caldrà enfocar la matèria de manera que contribueixi també al desenvolupament de la competència interpersonal. El treball en equip i les

activitats que requereixen, tant habilitats dialògiques o de col·laboració personal com de treball autònom i autoregulat, són fonamentals. L'humanisme, la filosofia i la manera d'entendre la vida del món clàssic pot aportar elements per a la reflexió que contribueixin a la formació global de l'alumnat i al seu compromís en la ciutadania activa, prenent com a punt de partença per a la reflexió una civilització com la romana, en què la vida pública i la moral ocupaven un lloc fonamental.

Estructura dels continguts

La matèria es desenvolupa en dos cursos. En el primer curs ofereix un acostament elemental a la llengua llatina i una primera aproximació a la cultura i civilització romana, amb una presentació general del marc històric de la civilització, l'organització social i política, i la vida quotidiana, i la romanització al nostre país. En el segon curs s'aprofundeix en els aspectes tractats en el primer curs, i especialment en els aspectes literaris i de transmissió i tradició. En cadascun dels cursos els continguts s'organitzen en quatre apartats, que obeeixen a necessitats epistemològiques i de classificació. En organitzar les unitats didàctiques, però, cal cercar una combinació, adequada, equilibrada i integradora de lectura i interpretació de textos, d'activitats de morfosintaxi i de teoria lingüística i de coneixements culturals, ajustant, sempre que sigui possible, el contingut dels textos a les activitats culturals que es presentin a estudi.

Connexió amb altres matèries

La matèria de llatí es troba, primer de tot, estretament lligada a la matèria de grec, amb la qual ha de compartir una bona part dels objectius i la metodologia, si bé cadascuna pot tractar aspectes diferencials. En el cas de l'alumnat que estudiï simultàniament ambdues matèries, cal que els centres estableixin una programació conjunta d'objectius i de progressió i coherència dels continguts. És necessari que el món clàssic, presentat en les matèries de llatí i de grec, sigui concebut com un tot, i no com un conjunt de parcel·les deslligades. La cultura grega va ser assimilada pels romans i incorporada a la seva i aquesta cultura grecolatina, esdevinguda clàssica, es troba en la gènesi i en la tradició del món occidental.

Un lligam fonamental de les matèries clàssiques amb les altres matèries, en general, és l'origen grecolatí de la terminologia científica, tècnica i artística, l'estudi de la qual forma part dels blocs de continguts de les matèries de llatí i de grec.

A més a més, l'estudi de les llengües clàssiques proporciona una visió de fets lingüístics, històrics i culturals que estan connectats amb les matèries següents: llengua i literatura i totes les matèries de literatura, filosofia i ciutadania, història d'Espanya, història de l'art i matemàtiques.

Consideracions sobre el desenvolupament del currículum

Si en l'aprenentatge de tota llengua cal arribar al domini de les quatre habilitats bàsiques: escoltar, parlar, llegir i escriure, en l'aprenentatge de les llengües

clàssiques cal fomentar l'habilitat de la lectura de textos originals adequats a les possibilitats de l'alumnat. Per assolir aquesta competència de lectura de textos originals, cal insistir en l'aprenentatge dels paradigmes més productius de les estructures bàsiques i del vocabulari d'un índex de freqüència elevat.

L'estudi de la llengua i de la cultura s'ha de fer simultàniament i gradual, no com a compartiments aïllats. La pràctica de la traducció no s'ha de convertir mai en un exercici de desxiframent aïllat de la resta d'aprenentatges. Conèixer una llengua és conèixer la seva organització, el significat i la posició dels seus elements, l'arquitectura oracional, la concordança, les condicions de règim, etc.

En l'apartat literari, el currículum incorpora l'estudi dels gèneres literaris, i l'aprofundiment en alguna obra a partir de la lectura en la llengua pròpia de l'alumne/a. La finalitat no consisteix únicament a adquirir coneixements literaris, sinó contribuir a millorar l'expressió oral i escrita, avivar el gust per la lectura, fer prendre consciència del fenomen literari com una manifestació cultural en la qual es combinen el context sociopolític amb el personal i artístic i mostrar com en l'antiguitat clàssica es van crear obres que han estat determinants per a la literatura posterior, però també per a totes les arts sense exclusió: pintura, escultura, cinema, música. La literatura, doncs, no s'ha de considerar d'una manera aïllada, sinó com un punt de trobada en connexió amb altres manifestacions plàstiques i artístiques a través del temps, ja sigui en la creació de mites, de tòpics, de convencions formals, etc. Amb el seu estudi l'alumnat pot desenvolupar i consolidar la seva sensibilitat i la capacitat de transferir coneixements entre diverses disciplines.

Com que l'aprenentatge del llatí serà simultani, almenys per a una part de l'alumnat, al del grec i, en general, a altres matèries de caràcter lingüístic i humanístic, sembla lògic dur a terme activitats interdisciplinàries que fomentin la capacitat de connectar i d'integrar conceptes i principis bàsics procedents de diversos camps, de manera que l'alumnat pugui desenvolupar valors i criteris ètics associats a totes les àrees del saber.

Els nous coneixements s'han de bastir a partir dels coneixements previs que ja posseeix l'alumnat en el moment d'arribar al batxillerat, enfortint-los i aprofundint-los. Les restes romanes materials han de tenir un paper fonamental en l'entorn de l'alumnat, des d'Empúries i Tàrraco fins a aquelles que es puguin trobar en l'entorn immediat de l'alumnat. Però no únicament aquestes, sinó la gran varietat d'elements artístics i culturals de totes les èpoques que es troben a l'abast dels nois i noies. Els coneixements i l'ús de les TIC i les habilitats de recerca de la informació ofereixen una gamma molt àmplia de possibilitats.

L'avaluació és una pràctica fonamental en el procés d'ensenyament i aprenentatge i ha d'anar estretament relacionada amb els objectius de la matèria i les activitats formatives. L'alumnat ha de conèixer els objectius i habilitats de què serà avaluat, i l'avaluació ha de permetre al professorat valorar els aprenentatges assolits i contrastar-los amb els objectius i amb les competències pròpies de la matèria que es pretén desenvolupar.

L'anàlisi del procés d'ensenyament i aprenentatge ha de ser constant. L'avaluació formativa ha d'avaluar les mateixes competències i coneixements que es treballen a l'aula i ha de permetre al professorat identificar la idoneïtat i l'adequació de les estratègies, i a l'alumnat els obstacles del seu aprenentatge, per tal de planificar estratègies de superació. En general, caldrà avaluar especialment, pel que fa a les competències lingüístiques, les habilitats de l'alumnat en la interpretació dels textos clàssics per mitjà de la tècnica de la traducció. Les habilitats de transformació lingüística i d'anàlisi explícita que formen part del treball ordinari a classe, han de ser objecte d'avaluació, no només en exercicis puntuals amb aquesta finalitat sinó en l'observació del treball diari. En l'avaluació dels continguts culturals es valorarà especialment la capacitat de l'alumne/a per establir connexions entre fets i realitzacions del món antic i la seva pervivència en el món actual. Les activitats han de ser sempre variades i múltiples i han de permetre l'observació per part del professorat des de perspectives diferents i en aspectes diversos.

L'avaluació sumativa, a més de tenir en compte l'avaluació formativa, ha d'introduir i potenciar l'avaluació en l'acció i la capacitat de síntesi i de relació, o sigui l'avaluació de treballs a partir de supòsits pràctics, de petits treballs interdisciplinaris o relacionats amb l'entorn de l'alumnat, entès en sentit ampli.

OBJECTIUS

La matèria de llatí del batxillerat té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Assolir la competència d'interpretar, d'una manera coherent, el contingut d'un text de dificultat mitjana, preferentment en prosa, aplicant els coneixements morfosintàctics i lèxics bàsics de la llengua llatina.
2. Reflexionar, en general, sobre els conceptes morfosintàctics i semàntics propis d'un sistema lingüístic i establir relacions entre àmbits lingüístics diversos.
3. Relacionar fets lingüístics del llatí (fonètica i prosòdia, flexió nominal, pronominal i verbal, lèxic) amb altres de les llengües que en deriven, principalment del català, del castellà i de l'aranès, si s'escau.
4. Identificar i reconèixer les principals realitzacions històriques, sociopolítiques, literàries i culturals del poble romà i assenyalar la seva repercussió en la història d'Occident, tot apreciand-les com una clau per interpretar realitats i esdeveniments posteriors.
5. Extreure informació de textos llatins diversos, originals i en traducció, pertanyents als diferents gèneres literaris, tot distingint-ne els trets essencials.
6. Adonar-se i valorar que la llengua i la cultura llatines han perllongat la seva influència en el temps i han esdevingut un model imitable per a generacions posteriors.

7. Valorar positivament l'esperit eclèctic i pragmàtic romà com un element integrador de diferents corrents de pensament i actituds (ètiques i estètiques) que conformen l'àmbit cultural d'Occident.
8. Obtenir informació a partir de fonts literàries i de tota mena, utilitzant amb autonomia i esperit crític les dades que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació sobre el món clàssic, interpretar-les i extreure'n conclusions.
9. Tenir una visió humanitzada de l'entorn mitjançant el contacte amb les llengües i la cultura clàssiques, i reconèixer i estimar els valors dels autors antics com a font del pensament i de l'art del món occidental.

Primer curs

CONTINGUTS

La llengua llatina

- Representació, mitjançant mapes geogràfics o conceptuals, de l'evolució de la llengua des de l'indoeuropeu fins al llatí, tenint en compte la influència d'altres llengües en la formació del llatí.
- Identificació de les etapes, àmbits i registres del llatí fins al segle VI dC.
- Reconeixement de les causes de la fragmentació lingüística de l'Imperi romà i de la formació de les llengües romàniques. Identificació d'algunes lleis fonètiques senzilles i dels mecanismes d'evolució del llatí a les llengües romàniques a partir de la deducció de regles de derivació per mitjà de l'observació de canvis constants.
- Definició dels conceptes de llatí medieval i de llatí humanístic.
- Caracterització del llatí com a llengua flexiva. Reconeixement de les diferències i semblances entre l'estructura de la llengua llatina i la de les llengües romàniques, o altres de conegudes per l'alumnat, sobretot pel contrast entre els textos llatins i la seva traducció, sense oblidar l'ordre dels mots.
- Coneixement de les nocions bàsiques de fonètica, prosòdia i grafia llatines, i aplicació d'aquests coneixements a la lectura i a l'evolució d'algunes paraules a la llengua pròpia.
- Desenvolupament de les competències lingüístiques pròpies del coneixement bàsic de la morfologia nominal i pronominal.
- Reconeixement de formes verbals personals que presenten un índex elevat de freqüència (present, pretèrit perfet, pretèrit imperfet i plusquamperfet) i de formes no personals (infinitiu i participi passat).

- Aplicació dels coneixements bàsics de sintaxi nominal, verbal i oracional en la interpretació de textos llatins i en la seva transformació, si escau.
- Identificació i interpretació de les partícules d'ús més freqüent.
- Valoració de la funció sintàctica de cada element de la frase, tenint en compte les característiques morfològiques i la seva integració en sintagmes.

Els textos llatins i la seva interpretació

- Desenvolupament de les competències lingüístiques en la llengua pròpia per poder interpretar textos en llatí.
- Lectura comprensiva de textos llatins originals, per extreure'n la informació principal o el sentit general del seu contingut.
- Interpretació de textos originals, especialment en prosa, i de qualsevol època de la llatinitat, analitzant implícitament i explícita, si cal, els diversos elements que els conformen.
- Aplicació de les tècniques de traducció i de comentari, tot valorant el contingut dels missatges dels textos que es treballen.
- Aplicació de la tècnica de retroversió de textos breus.

El lèxic llatí

- Aprenentatge de lèxic llatí d'ús més freqüent.
- Reconeixent de l'origen llatí del lèxic de la llengua catalana i castellana, i aranesa si escau, aplicant nocions d'evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí a les llengües romàniques.
- Identificació d'expressions llatines en el registre estàndard de la llengua pròpia.

Roma i la pervivència de la cultura clàssica

- Localització de les principals àrees geogràfiques, límits i llocs rellevants de l'àmbit del món romà en les diferents èpoques d'expansió.
- Reconeixement de les diferents etapes de la història de Roma del segle VIII aC al VI dC. Identificació dels factors que van permetre la consolidació de la dominació romana i dels que van provocar la crisi posterior. Identificació dels tres sistemes polítics (monarquia, república i imperi) i de les causes del pas del sistema republicà al sistema imperial.
- Anàlisi dels elements fonamentals de l'organització política, social i religiosa. Identificació de les magistratures principals, del paper de les classes socials en l'evolució de Roma i de les característiques fonamentals de la religió romana.

- Lectura i anàlisi d'alguns textos de contingut històric i reconeixement dels principals personatges que intervenen en la història de Roma.
- Caracterització d'alguns aspectes de la vida quotidiana a Roma, en especial l'habitatge, la família i l'oci.
- Identificació de les característiques fonamentals de la tècnica i l'art.
- Valoració de l'esperit eclèctic, pragmàtic i integrador de cultures propi dels romans en el pensament, la cultura i l'art.
- Lectura i interpretació de mapes, de plànols i d'imatges, corresponents a escenaris històrics, a estructures urbanes i a edificacions de caràcter públic i privat del món romà.
- Valoració de la vigència d'usos i costums romans en la societat actual.
- Anàlisi de les causes, de l'evolució i dels principals factors del procés de romanització a Hispània i al territori de l'actual Catalunya. Identificació i valoració de les principals restes materials de la presència romana.

Connexió amb altres matèries

Grec

- Una part dels continguts i objectius són comuns i paral·lels.

Llengua i literatura, i totes les matèries de literatura

- Consciència de la importància del llatí com a llengua d'origen de la nostra llengua i de les llengües romàniques, i de la seva influència àdhuc en llengües no romàniques.
- Precisió en l'ús de vocabulari de caràcter científic, tècnic i artístic, gràcies a les activitats que fomenten l'estudi de l'etimologia.
- Reproducció acurada en la llengua pròpia dels missatges continguts en els textos que cal interpretar.
- Foment de la lectura d'obres literàries senceres o de fragments extensos, si es tracta d'obres gaire llargues.
- Valoració de la diversitat lingüística.

Filosofia i ciutadania

- Tolerància envers les diverses maneres de pensar.
- Valoració de l'aportació del pensament filosòfic i polític en la civilització occidental.

Història d'Espanya i història de l'art

- Reconeixement dels diversos períodes de la història de Roma, i de l'evolució de l'imperi romà cap a les societats medievals, origen de l'Europa actual.

- Valoració d'usos, costums i formes d'organització, i de la seva pervivència en la civilització occidental.

Matemàtiques

- Representació gràfica de les seqüències temporals.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Comprendre i interpretar el contingut de textos llatins originals de dificultat adequada als coneixements de l'alumnat, preferentment en prosa i narratius o descriptius.
2. Analitzar el contingut de textos en llengua llatina de manera implícita, i explícita quan es consideri oportú.
3. Aplicar els coneixements morfosintàctics i lèxics en la transformació d'estructures gramaticals o d'unitats lingüístiques.
4. Descriure alguns trets històrics, socials, religiosos, d'organització política, o d'aspectes de la vida quotidiana que caracteritzen el món romà. Descriure factors característics de la tècnica i de l'art romà.
5. Comentar el contingut de textos llargs d'autors clàssics en traducció o d'estudiosos del món romà, o d'imatges i representacions gràfiques, i distingir aspectes històrics o culturals.
6. Reconèixer en el lèxic de les llengües romàniques conegudes per l'alumne/a paraules d'origen llatí i identificar canvis fonètics, morfològics, sintàctics i semàntics experimentats al llarg de la seva evolució.
7. Elaborar treballs per comprendre i ampliar els coneixements sobre el món clàssic, aplicant les tècniques d'anàlisi, síntesi i comentari, i cercant informació en fonts diverses, directes o consultades per mitjà de l'ús de les TIC.
8. Reconèixer i valorar alguns exemples de la pervivència del llegat clàssic en el passat i en l'actualitat.

Segon curs

CONTINGUTS

La llengua llatina

- Desenvolupament de les competències lingüístiques pròpies del coneixement de la morfologia nominal i pronominal, repassant i ampliant la morfologia nominal i pronominal del curs anterior. Reconeixement de formes considerades irregulars que apareixen amb un elevat índex de freqüència.

- Reconeixement de formes verbals, incloses aquelles considerades irregulars que apareixen amb un elevat índex de freqüència.
- Aplicació dels coneixements de sintaxi nominal, verbal i oracional, inclosa la subordinació d'aparició més freqüent, per poder interpretar textos de dificultat mitjana, i realitzar transformacions, si escau.
- Valoració de l'estructura sintàctica, de l'ordre i de la coherència interna dels textos llatins.

Els textos llatins i la seva interpretació

- Lectura comprensiva de textos llatins originals per extreure informació sobre el seu contingut, adaptada als coneixements i al bagatge acumulat per l'alumnat.
- Interpretació de textos originals en prosa o en poesia, preferentment en prosa, de qualsevol època de la llatinitat, analitzant implícitament i explícita, si cal, els diversos elements que els conformen.
- Desenvolupament de la competència de consulta i maneig del diccionari llatí bilingüe, amb interpretació correcta dels codis que utilitza per proporcionar la informació i amb adquisició de criteris per a la selecció dels significats.
- Aplicació de les tècniques de traducció i de comentari de textos amb l'ajut del diccionari bilingüe.
- Lectura de fragments breus d'obres en llengua original, i d'obres en traducció, senceres o en part, i emissió d'opinions contrastades sobre la temàtica, les característiques del gènere literari al qual pertany l'obra i el seu entorn sociocultural.

El lèxic llatí

- Aprofundiment en l'aprenentatge del lèxic llatí.
- Reconeixement de procediments emprats en llatí per a la composició i la derivació.
- Deducció de lleis fonètiques i regles de derivació a partir d'unes constants observades prèviament en el pas del llatí a les llengües romàniques.
- Identificació d'expressions llatines en el registre culte de la llengua pròpia i de l'ús i vigència d'aquestes expressions en textos de tota mena: literaris, publicitaris, mitjans de comunicació, etc., orals o escrits.
- Valoració dels factors que han permès que els mots d'origen grecollatí hagin perviscut i hagin esdevingut ètims de les paraules pertanyents al llenguatge tècnic, científic, artístic de totes les llengües de cultura. Reflexió sobre la presència d'aquests mots en les matèries del batxillerat.

Roma i la pervivència de la cultura clàssica

- Reconeixement de les característiques formals dels gèneres literaris llatins: teatre, historiografia, oratòria, èpica, lírica i elegia. Valoració de la influència que han exercit en manifestacions artístiques i literàries de tots els temps.
- Valoració del procés de transmissió de la literatura clàssica des de l'antiguitat fins als nostres dies i anàlisi dels factors que han intervingut en la seva conservació i en la seva pèrdua.
- Identificació i valoració de referències culturals clàssiques en la literatura i l'art (pintura, música, escultura, arquitectura, cinema), en els mitjans de comunicació, en la publicitat, etc. Recerca en tota mena de fonts, en especial fent ús de les TIC.
- Observació directa de les restes principals de la cultura material romana i del patrimoni arqueològic (Tàrraco, Empúries, Bàrcino, i altres en l'entorn més immediat de l'alumne/a) i indirecta d'altres restes materials a Catalunya i a Hispània a través de qualsevol suport, especialment amb l'ús de les TIC. Valoració d'aquest patrimoni i respecte per l'herència clàssica.
- Valoració de la permanència del dret romà en l'ordenament jurídic actual.

Connexió amb altres matèries

Grec

- Una part dels continguts i objectius són comuns i paral·lels.

Llengua i literatura, i totes les matèries de literatura

- Precisió en l'ús de vocabulari de caràcter científic, tècnic i artístic, gràcies a les activitats que fomenten l'estudi de l'etimologia.
- Reproducció acurada en la llengua pròpia dels missatges continguts en els textos que cal interpretar.
- Foment de la lectura d'obres literàries senceres o de fragments extensos, si es tracta d'obres gaire llargues.
- Valoració de les produccions literàries clàssiques i de la seva influència fonamental i pervivència en les produccions literàries de totes les èpoques fins a l'actualitat.

Filosofia i ciutadania

- Valoració de l'aportació del pensament filosòfic i polític en la civilització occidental.

Història d'Espanya i història de l'art

- Valoració de les produccions artístiques i arquitectòniques i de la seva pervivència al llarg de totes les èpoques fins a l'actualitat.
- Defensa i cura del patrimoni històric i artístic de l'entorn proper o llunyà.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Comprendre i interpretar el contingut de textos llatins de dificultat mitjana pertanyents a diversos gèneres literaris, preferentment en prosa, amb ajut del diccionari, quan sigui necessari.
2. Analitzar el contingut de textos en llengua llatina de manera implícita, i explícita quan es consideri oportú.
3. Aplicar els coneixements morfosintàctics i lèxics en la transformació d'estructures gramaticals o d'unitats lingüístiques.
4. Assenyalar les característiques essencials que defineixen els gèneres literaris a partir de la lectura de textos llatins traduïts dels autors més importants i apreciar algunes semblances i diferències amb obres, personatges o tòpics que s'hi han inspirat.
5. Comentar el contingut de textos en les llengües conegudes per l'alumnat, de representacions gràfiques, d'imatges, etc., i distingir aspectes de pervivència i tradició clàssica estudiats, lingüístics i/o culturals.
6. Reconèixer en les llengües actuals conegudes per l'alumne/a expressions d'origen llatí i comentar-ne el significat.
7. Explicar a través de l'observació d'unes constants el funcionament d'algunes lleis fonètiques que regulen el pas del llatí a les llengües romàniques i comentar raonadament i amb terminologia adequada la diferència entre mot patrimonial i mot culte a partir d'un mateix ètim llatí.
8. Elaborar treballs per comprendre i ampliar els coneixements sobre el món clàssic, aplicant les tècniques d'anàlisi, síntesi i comentari, i cercant informació en fonts diverses, directes o consultades per mitjà de l'ús de les TIC.
9. Reconèixer i valorar les restes materials arqueològiques dels romans i la pervivència del llegat clàssic en temps passats i en l'actualitat.